

P10 **STRATEGISCHE** **AGENDA**

2018 2022

www.p-10.nl

1.

INLEIDING

P10 is het samenwerkingsverband van grote plattelandsgemeenten. Het samenwerkingsverband is in 2008 opgericht en heeft zeventien deelnemers (ruim 540.000 inwoners).¹ Het dagelijks bestuur, dat bestaat uit vier leden, legt verantwoording af aan het algemeen bestuur, waarin alle deelnemers zijn vertegenwoordigd.

¹ Aa en Hunze, Berkelland, Borger-Odoorn, Bronckhorst, Goeree-Overflakkee, Hof van Twente, Hollands Kroon, Hulst, Medemblik, Ooststellingwerf, Opsterland, Peel en Maas, Schouwen-Duiveland, Sluis, Tynaarlo, Midden-Drenthe en Westerveld.

De P10-gemeenten worden gekenmerkt door een grote grondoppervlakte en het ontbreken van een stedelijke kern. Deze kenmerken zorgen ervoor dat deze gemeenten veelal dezelfde maatschappelijke opgaven hebben om ervoor te zorgen dat de leefbaarheid en vitaliteit op peil blijven. Door samen te werken is het delen van kennis gemakkelijker en hebben de gemeenten de massa die nodig is om hun gezamenlijke belangen te behartigen (lobby).

Samen willen we de randvoorwaarden scheppen die ervoor zorgen dat onze gemeenten ook in de toekomst aantrekkelijk blijven. Tegelijkertijd willen we met onze ruimte bijdragen aan de opgaven die heel Nederland heeft op het gebied van klimaatadaptatie, energietransitie en circulaire economie. Dit sluit goed aan bij het regeerakkoord 2017-2021, waarin het kabinet veel aandacht besteedt aan deze onderwerpen. Het wil regionale kansen benutten, bijvoorbeeld door regionaal maatwerk mogelijk te maken.

2.

P10 – EEN ANALYSE

Het platteland biedt rust, ruimte en groen. Er is ruimte voor natuur, recreatie en ruimte-extensieve bedrijvigheid. Deze ruimte zorgt ook voor een lage bevolkingsdichtheid: waar het gemiddelde van Nederland in 2017 507 inwoners per km² is, is de gemiddelde bevolkingsdichtheid van P10-gemeenten 158 inwoners per km². Een uitschieter is de bevolkingsdichtheid van de gemeente Westerveld, die slechts 69 inwoners per km² is (bron: CBS). Daarnaast valt op, dat de P10-gemeenten relatief vergrijsd² zijn (CBS 2017: Nederland 31,3%, P10 42,0%). Een opvallend voorbeeld is de gemeente Sluis, waar in 2017 de grijze druk 49,2% is.

Het aantal voorzieningen neemt af, onder andere door opschaling van zorg-, welzijns- en onderwijsvoorzieningen. Bovendien zijn niet alle voorzieningen in de eigen gemeenten aanwezig. De afstand tot de huisarts of het ziekenhuis, scholen en de supermarkt is groter dan gemiddeld in Nederland. In de gemeente Hollands Kroon is de afstand tot het dichtstbijzijnde ziekenhuis bijvoorbeeld zo'n 20 km. Bereikbaarheid wordt in deze gebieden op deze manier belangrijker dan nabijheid. De meeste banen zijn te vinden in de (conjunctuurgevoelige) sectoren horeca, handel en zorg.

Op veel aspecten verschillen de P10-gemeenten niet van andere plattelandsgemeenten, maar bijvoorbeeld demografische veranderingen, zoals krimp en vergrijzing van de bevolking, komen harder en meer zichtbaar aan. Als voorzieningen verdwijnen en naar grotere kernen trekken, verdwijnen die voorzieningen daarmee vaak uit de P10-gemeenten. Dit heeft meer effect op de bereikbaarheid voor de inwoners en recreanten dan bij de gemiddelde plattelandsgemeente, waar wel een grote (stedelijke) kern aanwezig is.

“Het aantal voorzieningen neemt af.”

Uit de analyse blijkt verder, dat veel regelingen en financiële verdelingsmechanismes nadelig uitvallen voor grote plattelandsgemeenten. Verdeling van bijvoorbeeld rijksmiddelen gebeurt vaak op basis van inwonertal, maar zonder rekening te houden met de oppervlakte van gemeenten. P10-gemeenten hebben relatief meer kosten, doordat zij door de uitgestrektheid en dunbevolktheid bijvoorbeeld relatief meer rio-lering, meer lokale wegen, meer leerlingenvervoer, meer groen en meer klein scholen hebben. Hierdoor is het voor P10-gemeenten lastiger om dezelfde kwaliteit te halen als gemeenten met evenveel inwoners, maar kleinere oppervlakten.

² De verhouding tussen het aantal personen van 65 jaar of ouder ten opzichte van de personen in de zogenaamde 'productieve' leeftijdsgroep van 20 tot 65 jaar. Bron: CBS

3.

VISIE

De kenmerken van de P10-gemeenten, veel ruimte en groen en een lage bevolkingsdichtheid, zijn vaak een voordeel, maar soms een nadeel. Wij willen de voordelen versterken en de nadelen verkleinen. Waar wij lager scoren dan het Nederlandse gemiddelde, willen we met gericht beleid de verschillen verkleinen. En wij willen de positieve kenmerken versterken door bijvoorbeeld de samenwerking met stedelijke gemeenten, waar vaak minder ruimte is, te verbeteren.

Vanuit deze visie werken wij aan de volgende programmalijnen:

- Aantrekkelijk platteland;
- Maatwerk platteland;
- Samenspel met de stad;

“Een leefbaar en

aantrekkelijk platteland,

dat in samenspel met de

stad ruimte biedt voor

oplossingen!”

4.

AANTREKKELIJK

PLATTELAND

Om goed te wonen, werken en recreëren in gemeenten met relatief weinig inwoners en een grote oppervlakte is het nodig dat het platteland een aantrekkelijke regio blijft voor inwoners, bedrijven en toeristen. Een heel belangrijke component daarin is de bereikbaarheid van voorzieningen en bedrijven. Snel internet en volledige dekking van mobiele telefonie zijn daarbij als basisvoorziening nodig, voor inwoners én bedrijven. Voor een goed functionerende economie is dus zowel fysieke als digitale bereikbaarheid van het grootste belang.

Doelstellingen en ambities.

- Meer ruimte voor experimenten op het gebied van mobiliteitsvraagstukken (smart mobility, openbaar vervoer, leerlingenvervoer, Wmo-vervoer, etc.), die zorgen voor optimale fysieke bereikbaarheid tegen acceptabele kosten;
- In 2020 behoren de P10-gemeenten tot het gebied met 98% dekking voor mobiele telefonie en breedband internet (2020: 30 Mbit/s, 2025: 100 Mbit/s);
- Meer ruimte voor experimenten op het gebied van domotica en innovatieve digitale dienstverlening;
- Zo veel mogelijk slimme combinaties maken van diensten en mobiliteitsconcepten.

5.

MAATWERK PLATTELAND

Voor de P10 is het cruciaal dat in financiële en wettelijke regelingen ruimte is voor maatwerk voor gemeenten met relatief weinig inwoners en een grote oppervlakte. De uitgestrektheid en het ontbreken van een stedelijke kern zorgen ervoor dat maatschappelijke vraagstukken een grotere impact hebben dan in een gemiddelde plattelandsgemeente.

Een goed voorbeeld is de wijze waarop het voortgezet onderwijs gefinancierd wordt. Dit gebeurt op basis van het aantal leerlingen, terwijl P10-gemeenten worden geconfronteerd met een dalend aantal leerlingen. Dat heeft gevolgen voor het voortbestaan van het voortgezet onderwijs. Of denk aan de hoge kosten voor P10-gemeenten op het gebied van ruimtelijke ordening of infrastructuur, maar ook voor nutsbedrijven, zorgpartijen, vervoerorganisaties, et cetera. In de P10-gemeenten staan de (digitale) bereikbaarheid en beschikbaarheid van voorzieningen daarom onder druk. Niet het aantal hectares of het inwoneraantal dient centraal te staan, maar de kwaliteit en bereikbaarheid van voorzieningen in de regio, bijvoorbeeld binnen het sociaal domein en op het gebied van Onderwijs.

De P10 heeft voor de oplossingen van maatschappelijke vraagstukken ruimte en maatwerk nodig in financiële en wettelijke regelingen.

Doelstellingen/ambities:

- Financieel maatwerk binnen het gemeentefonds om ruimte te bieden aan oplossingen voor P10- vraagstukken;
- Maatwerk in de Omgevingswet om ruimte te scheppen voor P10-ontwikkelingen, onder andere door een substantiële bijdrage te leveren aan de Nationale Omgevingsvisie.

6.

SAMENSPEL MET DE STAD

Platteland en stad vullen elkaar op vele gebieden aan. Dunbevolkte gebieden met kleine kernen vullen de gewenste rust en ruimte van de stedeling in, maar zorgen ook voor economische dragers zoals voedsel, natuur en recreatie. Anderzijds bieden de steden veel waarde voor het platteland, bijvoorbeeld door het economische en culturele aanbod. De PIO wil dat het platteland en de stad op basis van gelijkwaardigheid en vanuit de inhoud het gesprek met elkaar aangaan over samenwerking. Op het schaalniveau van de directe omgeving, maar ook op het schaalniveau van heel Nederland. Het platteland kan de drager worden voor nieuwe economische ontwikkelingen, productie van voedsel in de regio, het opwekken van duurzame energie en

klimaatadaptatie. Bovendien biedt het innovatieve, kleinschalige en landschappelijk interessante woon- en werkmilieus aan de stad. De wisselwerking houdt in dat steden door hier gebruik van te maken, bijdragen aan economische activiteit, leefbaarheid en voorzieningen in de plattelandsregio's.

Doelstellingen/ambities:

- Een dialoog met stedelijke gemeenten, met oog voor de wederzijdse belangen, over de wisselwerking tussen stad en platteland, bijvoorbeeld op het gebied van energietransitie.
- Een substantiële bijdrage leveren aan rijkstaken, zoals de nieuwe Klimaatwet.

7.

VAN VISIE NAAR RESULTATEN

De activiteiten van de P10 richten zich op kennisdeling en lobby. Door kennisdeling leren de P10-gemeenten van elkaar en van andere organisaties. Via lobbyactiviteiten wil de P10 het beleid van andere overheden beïnvloeden. Het gaat dan met name om de nationale overheid, maar ook de provincies en de Europese Unie (bijvoorbeeld landbouwbeleid) kunnen hierbij aan de orde zijn. Bij lobby gaat het niet alleen om halen, maar minstens zo veel om brengen. De P10 vraagt veel om een aantrekkelijk en leefbaar platteland te houden en versterken, maar wil ook veel brengen, met name op het gebied van klimaat en energie.

We houden scherp in de gaten of een onderwerp typisch P10 is of vooral van belang voor één of enkele gemeenten. In andere gevallen kan een belang beter door of samen met andere organisaties behartigd worden. Wij zien onder andere de volgende organisaties als strategische gesprekspartners voor het realiseren van onze doelstellingen: VNG, diverse ministeries, provincies, G32, IPO,LTO, UvW, Vereniging van Plattelandsgemeenten, Landelijke Vereniging van Kleine Kernen, K6 (netwerk van de provincies met één of meer krimpregio's). De P10 staat wat ons betreft binnen enkele jaren bekend als een organisatie waar je niet omheen kunt als de belangen van het platteland in het geding zijn.

8.

UITVOERING

Deze strategische visie is opgesteld voor de periode 2018-2022. Op basis van deze visie wordt voor elk jaar een uitvoeringsprogramma gemaakt, waarin aan elke programmaliijn een lid van het DB en een programmacoördinator zijn gekoppeld. In het jaarverslag wordt gerapporteerd over de resultaten.

